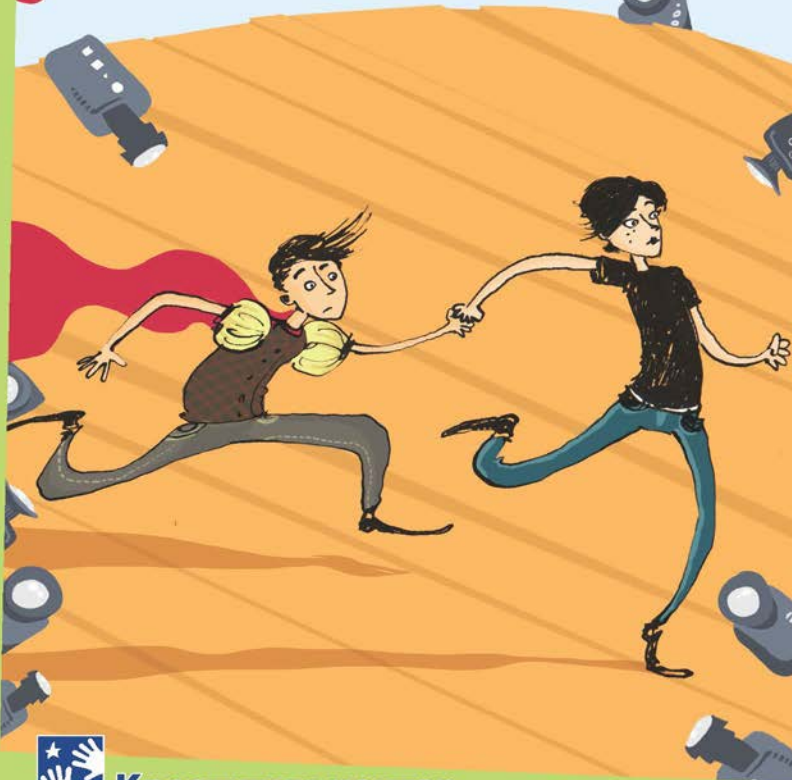

свѣт је један

Елиза Пуричели Гвѣра

=
СЛУЧАЈ
РОМЕО

Креативни центар

Елиза Пуричели Гвера

==
СЛУЧАЈ
РОМЕО

Са италијанског превела
Весна Мостарица

Креативни центар

Пролог

Између светлости и сенки на позорници дешава се нешто невероватно. Сунчана Верона, где су се под злосрећном звездом заволели Ромео и Јулија, одједном се претвара у Милано, град магле и великих могућности. Немојте се стога чудити ако лепи Ромео, пребрзо одвојен од слатке Јулије, почне да сања о некој другачијој егзистенцији, оној без уских граница пролога и епилога и удаљеној од простора ограниченог партером.

На сцени, размишља Ромео, током неколико сати смењују се срећни и несрећни догађаји, годишња доба трају тек један трен, личности се селе тамо и овамо, а потом све почиње из почетка. Да ли је онда чудно то што се понекад пожели да се сценарио преокрене и да се заустави време представе, које се иначе никада не зауставља, и да се тихо збрише кроз излаз за глумце? Да ли је са седамнаест година можда прави тренутак да се види докле може да се стигне без помоћи редитеља?

А сада, поштовани читаоци, да бисте сазнали како ће се ово завршити, посветите нам неколико сати, уживите се у ликове, замислите да сте на њиховом месту и благонаклоно судите о нашој причи.

1

Два младића су се мачевала.

Ударац врхом мача озбиљно је угрозио око вишег момка.

Неспретном парадом избегао је најгоре.

– Чувај се, бедниче!

– Дошао сам овамо да донесем мир...

Ударац попреко. Оштар ударац.

Тада мач дотакну обрву плавокосог младића.

„Идиоте, мораш да циљаш ниже!“

„А ти се не увијај кô јегуља!“

Плавокоси момак искоракну напред и једним јединим ударцем изби противнику мач из руке. „Сад да видимо како ћеш се извући...“, рече упирући му у грло врх флорета.

Та два младића била су Тибалдо и Бенволио, први чин, прва сцена *Ромеа и Јулије*.

У стварности то су били Франческо и Енрико, ученици петог разреда гимназије *Гвидолейџи*.¹ Нису умели да глуме. А ни да се боре мачем.

1) Пети разред одговара нашем првом разреду гимназије (прим. прев.).

Из полупразног гледалишта гледала их је Софија, скупљена у једној од фотеља у десетом реду, и није знала да ли да прекине дуел или да се претвара да се ништа не дешава и допусти да се та двојица поубијају.

Али она је била редитељка, морала је да интервенише.

Енрико, плавокоси момак, спустио је мач и упро га противнику у стомак, а он избегну ударац, али зато паде на под.

„Хеј, покушао си да ме прободеш!“, викну Франческо, бесан.

„Ма шта кажеш? Овај мач без врха не би могао да посече ни путер!“, подсмехну му се Енрико.

О не! Лоше је кренуло!, помисли Софија.

Та двојица само су се свађала. Додуше, у последње време сви су се свађали. Аи-Ли/Дадиља и Емилио/Меркуцио нису могли ни да се гледају. Елоиза/Јулија стално је каснила и била је нервозна и узбуђена. Глумци, наравно, треба да се уживе у улогу, да се поистовете с њом, али се Софији понекад чинило да се заиста налази у Верони Капулетија и Монтекија, где је због најмање увреде могла да избије туча.

Расположење у позоришној трупи гимназије *Гвидолејџи* било је веома лоше. После три године успеха и падова налазили су се пред могућношћу разлаза. Нико није желео да учи напамет странице

и странице текста да би их изговарао пред празним гледалиштем. И родитеље је требало кумити и молити да дођу да виде своју децу. А пријатељи су у најбољем случају само долазили да се мало насмеју.

Софију то уопште није чудило. Недостајали су им добри глумци. Драмско позориште је, како је стално тврдила Аи-Ли, било застарело. Аи-Ли је желела да пређу на мјузикле, који су привлачили више гледалаца. Уместо *Ромео и Јулије* могли су да поставе на сцену *Причу са зајадне сџиране*. А следеће године, пошто су сви били убеђени да позоришна трупа неће преживети, већ је размишљала о *Коси* или о представи *Rocky Horror Picture Show*.² Софија је знала да је Аи-Ли у праву и да су трупи дани одбројани, али није намеравала да се преда.

„Извини што касним! Јесам ли нешто пропустила?“, упита Елоиза сручивши се у фотељу поред Софије.

„Само Енрико и Франческо наизменично размењују увреде.“

„Дођавола! А ја сам баш мислила... Где су Емилио и Аи-Ли?“

„Он одговара историју, а она има писмени из латинског.“

2) *Rocky Horror Picture Show* је британско-америчка музичка комедија – хорор филм из 1975. по истоименом мјузиклу Ричарда О’Брајена (прим. прев.).

„Све је важније од позоришта, је л’ да?“, уздахну Елоиза и искоса погледа Софију.

Софија није одговарала. Енрико и Франческо и даље су се мачевали, размењивали ударце и непрекидно се вређали.

„Још ништа од Ромеа?“, упита Елоиза.

На Софијином челу оцрташе се три мале боре. Лош знак. „Два кандидата...“

Елоиза подиже обрве. „Иии?“

Софија одмахну главом.

Елоиза стисну усне. „Нису били добри? Ниједан од њих?“

„Па...“

Елоиза је имала исти израз лица који прави на сцени кад њен лик сазна неку лошу вест. „Нису били добри? Нимало?“, инсистирала је. Обрве су јој добиле упитни облик.

„Језиви. Обојица.“

Елоизине очи се сузише. „Јеси ли сигурна? Можда би могли с временом да се увежбају...“

„Не! Били су безнадежни случајеви“, кратко рече Софија.

„Дођавола, Софи! Никад ниси задовољна! Помири се с чињеницом да никада нећеш наћи Ромеа који ти одговара. Следећег пута ћу ја водити аудицију и изабраћу првог глумца без бубуљица. И да му се дланови не зноје“, додаде Елоиза

стресавши се. „Не подносим дечаке са знојавим длановима.“

„Не мислиш ваљда озбиљно?“, побуни се Софија.

„Врло сам озбиљна, часна реч. Најзад, ја сам Јулија... Ромео мора да ми се допадне.“

„Али то није тако једноставно. Ромео... Па Ромео је... Он је...“

Елоиза ју је гледала: „Да...?“

„Он је ... Ромео! Ето. Кад је онај прави, види се и тачка.“

Елоиза подиже очи ка плафону. „Чуј само! Који је она стручњак за Ромео! Сад смо пропали. Никада нећемо изаћи на сцену. Аи-Ли ће нас натерати да спремимо *Мачке* или *Матта тиа!*“

Нико не уме да иџра иџраиичне сцене као Елоиза, помисли Софија, која се и против воље забављала. Мало је гурну лактом. „Сачекај! Пре или касније ћемо га пронаћи“, тешила ју је.

„Како да не!“, уздахну Елоиза. „Хоћеш ли нешто да знаш? За све је крив Пјетро!“

Еио, морала је да уйлеије Пјеиџра, уздахну у себи Софија.

Елоиза је била њена најбоља другарица и једина добра глумица у трупи. Имала је глас који допире свуда и таласе црне косе који јој се разливају по леђима, с врло јаким сценским ефектом. Док ју је гледала како стоји крај ње у тим поцепаним фармеркама, светлоплавим, два броја већим, у

обичном дуксу и с дугим праменом боје цикламе који јој је падао на лице, помислила је како се за Елоизу никада не би рекло да је одлична глумица. Међутим, када се обуче у сценски костим, увек изгледа као да је изашла из неке бајке браће Грим или старе енглеске баладе... Била је као краљица, вила или принцеза.

Елоиза није само била лепа – била је очаравајућа. Имала је оно *нешито* што се назива *држањем*. Она је била њихова главна јунакиња. Била је Јулија. А имала је и то краљевско држање и стас, па је могла бити и Клеопатра.

Ромеа су, међутим, још тражили. За то је био крив Пјетро, као што је Елоиза стално понављала. Пјетро је – то јест *дио је* – њихов главни глумац. Имао је *physique du rôle*³ и глас генерала. Он је био једини дечак који је успевао да се носи са Елоизом и кога никада није збуњивало њено краљевско понашање. Други кандидати за Ромеа као да су се смањивали док би пробали улогу са Елоизом. Пјетро не. Умео је да је постави на место и узврати на исти начин. Била је права штета што их је оставио. Живот би био много лакши да је он још био у трупи и не би били изложени опасности од тога да се разиђу.

3) *Physique du rôle* (фр.) – стас за улогу (прим. прев.).

„Шта да се ради?!“, уздисала је Софија. „Ове године Пјетро је одлучио да гитара и његова каријера музичара буду важније од позоришта...“

„Треснула бих га по глави том гитаром! Баш је морао да нас остави у невољи!“, узвикну Елоиза мало искезивши зубе као Гиневра разочарана у Ланселота.

„Много је труда потребно да се постане музичар...“, напомену јој Софија, која је увек настојала да ублажи сукобе.

Елоизина обрва нагло се подиже. „А на чијој си ти страни? Зашто га браниш?“

„Не браним га...“, побуни се Софија.

Срећом, морала је да прекине. Неко је био ушао у гледалиште и кренуо ка њима.

„Ко зна, можда је то неко ко жели да буде Ромео!“, промрмља Софија осећајући како је савладава умор. Можда неко од оних које шаље директорка Ингирами.

Директорка гимназије *Гвидолеџи* спадала је у оне који много држе до културе, а посебно до позоришта.

Одобравала је безбројне изостанке младим глумцима због проба за време часова, а кад је неком ученику претио поправни или понављање, сугерисала му је, чак нимало увијено, да би му, да тако кажемо, помогло учествовање на завршној школској приредби.

Елоиза је, срећом, престала да мисли на Пјетра и шапну Софији: „Ако му се дланови не зноје, узећемо га, обећај ми!“

Њена другарица јој, међутим, није одговорила јер су се тад њени дланови овлажили. Препознала је Артура. Ишао је у први разред лицеја.⁴ Црна коса. Светле очи. Геније. За математику.

Препознала га је и Елоиза и лако је гурну ногом испод седишта. „Хајде, Софи! Овог пута покушај да кажеш нешто ... било шта.“

Да, да каже нешто. Проблем је био у томе што Софија никада не успева да проговори када се појави Артуро. Он јој увек украде све речи.

Артуро се појављивао на свим аудицијама. Софија није схватала зашто, пошто је био веома лош глумац, али му је увек давала неку мању улогу.

„Бао“, рече Артуро и остаде да стоји ту, испред њих.

Контраст између Артурове као гавран црне косе и његових веома светлих очију сваки пут би запањивао Софију. Можда ју је управо то толико збуњивало и спречавало је да проговори?

„Бао“, рече Елоиза поново је шутнувши испод седишта.

4) Први разред лицеја одговара нашем другом разреду гимназије (прим. прев.).

„Бао“, рече Арџуро и осџаде да сџоји џу, исџред њих

Артурови образи били су лако румени.

Чим би се збунио, Артуро би поруменео. Ето, и то је збуњивало Софију.

„Гао“, рече му и истовремено виде две румене мрље како се шире по његовој светлој кожи.

„Јеси ли овде због улоге Ромеа?“, упита га Елоиза и забодје прст у Софијину лопатицу.

Она мало одскочи на седишту. „Да. Јеси ли дошао због улоге Ромеа?“, понови. Као Елоизин ехо.

Артуро је био помало крут, као господин Дарси из романа *Гордост и њреграсуде*. Или као неки други лик Џејн Остин⁵ заробљен у одело, кравату и преуску крагну.

Поглед светао као лед пао је на Софију. Тај поглед говорио је много. Био је речитији од књиге песама. Можда и због њега Софија није успевала да проговори. Није знала како да одговори на дивне приче Артурових очију.

У међувремену Елоиза зграби тог младића за шаку да би га привукла. Онда га пусти и окрену се према Софији. Уснама је уобличила реч „суве“ и намигнула јој.

Софија, љута, скочи на ноге. „Хајдемо на бину!“ предложи. „Можеш да изговориш неку реплику.“

5) Џејн Остин је енглеска списатељица (1775–1817) (прим. прев.).

Да би му направила пут, подиже руку и дотакну његову. У том тренутку севну мала плава варница и зачу се *шишић!*

Артуро повуче руку и рече: „Извини!“

„О не! Ја сам крива!“, узвикну Софија. „Знаш, стално људе пецкам струјом.“ Тад су и њени образи почели да горе. „Ако хоћеш да пробаш улогу Ромеа...“, промрмља показујући му бину.

„Не!“, брзо рече Артуро. „Више бих волео неку малу улогу...“

Софија поче да прелистава сценарио. Тако је имала времена да смисли шта да му каже. Нешто занимљиво о математици, можда. Али то је био једини предмет који јој је ишао лоше. Он је, међутим, био толико добар да је свакако већ био осигурао место на МИТ-у⁶ или на неком другом престижном универзитету.

Шта би мојло да се каже на њему мајемајшике?, напрегнуто је размишљала. *Лейоша дројева, можда... Или како смо нас двоје као нула и милион... Једно x и једно y. Минус и ѿлус.*

Уместо тога, не скидајући очи са сценарија, рече: „Нисмо још нашли Париса, просца кога су изабрали Јулијини родитељи...“ Прелиста још неколико страница. „... И апотекара из Мантове

6) МИТ је *Massachusetts Institute of Technology* у Масачусетсу у Америци (прим. прев.).

који продаје отров Ромеу... Он има само две реченице.“

„Апотекар је ОК“, одмах прихвати Артуро.

Софија подиже поглед, а он јој упути осмех од којег му се створише две јамице на образима.

„Верујем да могу да научим те две реченице...“, нашали се, а јамице му постадоше дубље.

„Одлично“, успела је да каже Софија уз извештајан напор. „Онда ... у понедељак у два видећемо се сви у фискултурној сали. Окачићу обавештење о распореду читаћих проба на огласну таблу“, изговори све у једном даху. Осети поново како је Елоизин прст боде у леђа. Али није јој на памет падало ништа друго.

Минус и плус. Множење и дељење. Парни и непарни бројеви.

„Узми мој примерак сценарија“, узвикну најзад пружајући му га брзо као да ће јој испећи прсте.

„Теби не треба?“, упита Артуро.

„Не, имам их још код куће.“

„Па онда хвала, мислим за улогу...“

„Нема на чему. Видимо се...“

Гледао ју је. Јамице су биле нестале. „Добро... Видимо се!“, поновио је и отишао.

Елоиза шакама покри лице. „Видимо се?!“, уздахну.

„Молим те, немој ништа да коментаришеш“, замоли је Софија.

Али њу је било немогуће зауставити. „О Софи, пишеш десетине сценарија, прича, дневника, а умеш да кажеш само *видимо се* дечку коме се очигледно свиђаш?“

„Очигледно!“, запањи се Софија. „Како можеш да будеш тако сигурна?“

Елоиза одмахну главом као хероина неке комедије која мора све да објасни неком мање важном и помало глумом женском лику. „А што мислиш да се појављује на нашим аудицијама иако не уме да глуми? Он је математичар. Какве он има везе с *Ромеом и Јулијом*?“

„Можда жели да прошири своје хоризонте.“

Елоиза фркну. Једино је она успевала да то уради а да не испадне смешна. „Софија, пробуди се! Јасно је да то ради само зато да би проводио време с тобом, јер како бисте се иначе могли видети? Можда на националном такмичењу из квантне физике, а?“

„Мислиш – стварно га интересујем?“, упита Софија. Срце јој је лудо залупало на саму помисао.

Софији је заиста понекад падало на памет да се помало свиђа Артуру, нарочито онда кад би га видела како се бори с неком сасвим једноставном репликом. Али обично је ту мисао одбацивала. Како је могуће да му се свиђа нека девојка која само ћути, не уме да подели троцифрен број и изговара нешто попут *видимо се*?

Можда је и њихова љубав, баш као и љубав Ромеа и Јулије, рођена под злосрећном звездом. Они су *star-crossed lovers*,⁷ као што каже Шекспир,⁸ који свакако није имао проблема да нађе праве речи. Месец, Венера, Нептун, Уран, Јупитер ... све планете биле су против њих. Астрална конјункција⁹ била је негативна.

Софија слегну раменима као да је тиме желела да одбаци илузију да би Артуро заиста могао да буде заинтересован за њу. „Следећи пут, молим те, немој да ми гураш прсте у лопатице“, брзо рече. „Могла бих да вриснем и шта би онда Артуро могао да помисли?!“

„А шта мислиш да *сада* мисли?“, одговори Елоиза уздижући једну од страшних обрва.

„Да! Шта ли заиста Артуро мисли о мени? То је проблем“, обесхрабрено рече Софија сама себи.

У међувремену су Енрико и Франческо одложили оружје и отишли на час. Добро. Ионако нису могли да ураде ништа боље.

7) *Star-crossed lovers* – љубавници којима звезде нису биле наклоњене, израз који је Шекспир сковао у *Ромеу и Јулији* (прим. прев.).

8) Вилијам Шекспир, енглески драматичар (1564–1616) (прим. прев.).

9) Астрална конјункција је напоредни положај небеских тела (прим. прев.).

Елоиза погледа на сат. „Ужас! Касно је! Баш сам гладна!“, узвикну. „Шта кажеш на то да узмемо нешто из аутомата пре часа грчког? Кромпириће? Чоколаду?“

„ОК. Само тренутак.“ Софија поче да убацује ствари у ранац. Потражи сценарио да и њега стави и сети се да га је дала Артуру. А онда јој паде на памет нешто друго – на ивици сваке странице, уз разне напомене, била је написала *Аријуро* окружено срцем, *Аријуро* малим и великим словима, *Аријуро* једно двадесет пута, *Аријуро*, *Аријуро*, *Аријуро*.

Остаде без даха и ноге јој се одсекоше. Коначно је схватила шта значи реченица коју је прочитала у толиким романима из XIX века: „И онда је осетила да ће се онесвестити“.

Софија седе и стави ранац на колена да не би пала у несвест.

Током представљања новог, револуционарног читача електронских књига у једној гимназији у Милану материјализовао се Ромео. Из страница књиге извукла га је Софија, млада редитељка и велика обожаватељка Шекспира. Њеној позоришној трупи недостајао је управо главни глумац за представу *Ромео и Јулија*. Долазак младог Монтекија у XXI век изазваће много невоља, као и огромно интересовање медија. Разумној и мудрој Софији неће бити лако да одоли шарму чувеног Ромеа.

